

Sygn. akt II CSK 258/20

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. D.
przeciwko A. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
w P. oraz M. J.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 listopada 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej A.
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 30 kwietnia 2019 r., sygn. akt X Ga (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od A. spółki ograniczoną odpowiedzialnością w R.
na rzecz A.D. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). W świetle ustalonego orzecznictwa, w celu spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do przesłanek przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które przedstawiła w formie pytania: „czy dochodzi do skutecznego opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przez przedsiębiorcę (ubezpieczonego), skoro przelew został dokonany przez małżonka przedsiębiorcy, ze środków zgromadzonych na ich wspólnym rachunku bankowym” (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Zagadnienie to w okolicznościach sprawy ma dotyczyć związku przyczynowego pomiędzy zarzuconym pozwanej zachowaniem mającym stanowić o nienależytym wykonaniu zobowiązania a nieosiągnięciem celu, do którego dążyła powódka, który - zdaniem pozwanej - i tak nie zostałby osiągnięty ze względu na własne zaniedbanie powódki.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz

przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem przedstawiony przez pozwaną nie ma cech zagadnienia prawnego w znaczeniu przedstawionym wyżej. Roszczenie zgłoszone przez powódkę zmierzało do naprawienia szkody, która polegała na uzyskaniu niższego świadczenia macierzyńskiego od możliwego do przyznania powódce, gdyby pozwana po jej wyrejestrowaniu, dokonała ponownego zgłoszenia powódki do dobrowolnego ubezpieczenia z dniem 1 kwietnia 2015 r., a nie z dniem 21 kwietnia 2015 r. Pozwana w sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty i następnie w toku postępowania nie kwestionowała tego, że zgłosiła powódkę do dobrowolnego ubezpieczenia dopiero 21 kwietnia 2015 r., lecz przyznanie powódce niższych niż oczekiwała świadczeń wiązała z tym, że powódka nie powołała się wobec ZUS na opłacenie składki za kwiecień 2015 r. Z ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji wynikało jednak, że 8 maja 2015 r. powódka uiściła składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a 24 maja 2015 r. urodziła dziecko. Wysokość należnego powódce zasiłku macierzyńskiego została ustalona decyzją ZUS z 1 października 2015 r. w niższej niż powódka oczekiwała wysokości, ze wskazaniem, że o sposobie ustalenia jego wysokości zadecydowało powstanie prawa do zasiłku przed upływem miesiąca kalendarzowego podlegania ubezpieczeniu. To, że powódka zapłaciła składki ubezpieczeniowe za kwiecień 2015 r. nie było kwestionowane ani w postępowaniu przed ZUS, ani w postępowaniu z odwołania od decyzji ZUS. Dopiero w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego pozwany powołał się na to, że uprawnienie powódki do świadczenia macierzyńskiego mogło być zakwestionowane z uwagi na przelanie

składki z konta jej męża. Powódka wobec tych zarzutów wyjaśniła natomiast, że składki opłacone zostały z rachunku wspólnego jej i męża, ale przez nią samą i znaczenie tej okoliczności ocenił Sąd Apelacyjny w swoich rozważaniach.

Fakty istotne z punktu widzenia charakteru roszczenia dochodzonego przez powódkę miały miejsce w pierwszych miesiącach 2015 r. i ich konsekwencje prawne muszą być oceniane w świetle stanu prawnego obowiązującego w tym czasie. Tymczasem art. 62b ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, na którego ograniczone tylko stosowanie do należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (art. 31 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; dalej - u.s.u.s) wskazuje pozwany, został wprowadzony do systemu prawnego z dniem 1 stycznia 2016 r. Obowiązujący w 2015 r. art. 47 ust. 4b u.s.u.s. przewidywał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne przez ich płatnika w formie bezgotówkowej w drodze obciążenia rachunku bankowego płatnika składek lub obciążenia rachunku płatniczego płatnika w instytucji płatniczej. Bankowy rachunek wspólny małżonków jest także rachunkiem płatnika, trafiają na niego bowiem zwykle środki objęte wspólnością ustawową małżeńską, ale - co istotniejsze - małżonek będący płatnikiem składek może dowolnie dysponować środkami na tym rachunku. W warunkach, gdy z ustawy nie wynikały żadne ograniczenia co do możliwości opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne z rachunku wspólnego małżonków, trudno takie ograniczenia tworzyć w drodze wykładni przepisów, zwłaszcza w warunkach, gdy w konkretnej sytuacji nie znalazł ku temu podstawy organ administracji wyposażony w kompetencje do ustalania praw do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Pozwana powołała się też na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) mającą wynikać z naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów o ocenie rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) co do obowiązku wykazania, że gdyby powódka została zgłoszona do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 kwietnia 2015 r., to uzyskalaby świadczenie macierzyńskie naliczane od maksymalnej podstawy.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie.

Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo też podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy.

O tym, jakie były przyczyny nieuzyskania przez powódkę świadczenia macierzyńskiego w oczekiwanej wysokości można wnioskować na podstawie uzasadnienia wydanej w jej sprawie decyzji i orzeczenia sądu, który rozpoznał odwołanie od tej decyzji. W ich świetle zarzuty pozwanej przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie są oczywiście zasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398 § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.).